

Gilbert Achcar: ”Amerika först” och den stora omvälvningen av de internationella relationerna

(Ur [International Viewpoint](#), 6 mars 2025. Ursprungligen publicerad på [Gilbert Achcars blogg](#)
Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

Logiken bakom ”Amerika först”, som antagits av den amerikanska nyfascistiska rörelse som kallas MAGA, kan verka förnuftig för de som inte känner till de internationella relationernas historia. Enligt Trump och hans hantlangare har USA lagt ut enorma penningssummor på att skydda sina allierade, i synnerhet de rika länderna bland dem, dvs. det geopolitiska väst (speciellt Europa och Japan) och de arabiska oljestaterna vid Persiska viken. Det är dags att de betalar av sin skuld: alla dessa länder måste betala räkningen genom att öka sina investeringar och sina köp från USA, speciellt sina vapenköp (vilket är vad Trump menar med de ständiga påtryckningarna på Europa att öka sina militärutgifter). Allt detta hamnar inom den handelsmässiga logik som är i linje med den nationalistiska fanatism som kännetecknar den nyfascistiska ideologin (se ”Den nyfascistiska eran och dess distinkta särdrag”, 4 februari 2025 [på [Achcars blogg](#)]).

Ur detta perspektiv har USA:s militärutgifter – som i sanning inte bara har överskridit USA:s allierades utgifter utan vid ett tillfälle nästan varit lika höga som alla andra länders militärutgifter i världen tillsammans – varit en stor uppoffring som har gagnat andra. Enligt samma logik har USA:s stora underskott i handelsbalansen bara varit resultatet av att andra länder har utnyttjat USA:s välvilja, och det är därför Trump vill minska underskottet genom att införa tullar mot alla länder som exporterar mer till USA än vad de importerar från dem. På detta sätt försöker han också öka delstaternas inkomster för att uppväga hans minskning av samma inkomster genom att ge skatte-sänkningar som gynnar de rika och storföretagen.

Men den historiska sanningen skiljer sig avsevärt från denna förenklade framställning av saker och ting. För det första har USA:s militärutgifter efter Andra världskriget varit, och är fortfarande, en viktig faktor i den amerikanska kapitalistiska ekonomins specifika dynamik, som ända sedan dess har grundat sig på en ”permanent krigsekonomi” (detta förklaras i detalj i min bok *The New Cold War: The United States, Russia, and China, from Kosovo to Ukraine*, 2023). Militärutgifterna har spelat och spelar fortfarande en viktig roll för att styra den amerikanska ekonomins inriktning och finansiera den teknologisk forskningen och utvecklingen (denna sistnämnda roll var framträdande under den digitala revolutionen, ett område som återgav USA en ledande teknologisk ställning efter att dess traditionella industrier drabbats av en relativ nedgång).

För det andra var det militära skydd som USA gav sina allierade i Europa, Japan och de arabiska Golfstaterna en del av ett feodalliknande förhållande, där dessa länder gav de amerikanska härs-karna stora ekonomiska privilegier, utöver att de deltog i deras militära nätverk under deras odelade befäl. Sanningen motsäger helt Trumps och hans hantlangares beskrivning av USA:s förhållande till sina allierade som att de sistnämnda sög ut dem. Verkligheten är raka motsatsen, ty Washington har påtvingat sina allierade, särskilt de rikare bland dem, ekonomiska relationer som de har använt för att suga ut dem. I synnerhet har de gjort det genom att tvinga igenom dollar som internationell

valuta, så att dessa länder direkt och indirekt har finansierat USA:s dubbla underskott i handelsbalansen och den federala budgeten. Både de olika ländernas allsköns dollartillgångar och de dollar som har uppstått i USA:s handelsunderskott har hela tiden återvänt till den amerikanska ekonomin, en del av dem för att direkt finansiera USA:s statskassa.

Således levde, och lever USA fortfarande, lång utöver sina tillgångar, ett faktum som är uppenbart i landets stora handelsunderskott, som förra året närmade sig en biljon [1.000 miljarder] dollar, och dess enormt stora skuld, som överstiger 36 biljoner dollar, motsvarande 125% av dess BNP. USA är den ultimata urtypen för en stor och mäktig låntagare som lever på rika långgivares bekostnad, i ett förhållande där den förstnämnda har makten över den sistnämnda istället för tvärtom.

Även i förhållande till Ukraina motsvarar de 125 miljarder dollar som USA hittills har givit detta land (långtifrån Trumps fantasisiffror, som påstår att hans land i detta avseende har lagt ut 500 miljarder) det som EU ensamma har tillhandahållit (trots att EU:s BNP är cirka 30% lägre än USA:s), och oräknat det som Storbritannien, Kanada och andra av USA:s traditionella allierade har bidragit med. I själva verket har det som USA har lagt ut på att finansiera Ukrainas krig tjänat deras politik att försvaga Ryssland som imperialistisk rival. Washington är först och främst ansvarig för att ha skapat de förhållanden som underlättade den nyfascistiska omvandlingen i Ryssland och ledde till Rysslands invasion av sin granne. Efter kalla kriget underblåste Washington medvetet fientligheten mot Ryssland och Kina för att underordna Europa och Japan under sitt herravälde.

Men när Trump och hans hantlangare erkänner tidigare amerikanska administrationers ansvar för att ha skapat den situation som ledde till Rysslands invasion av Ukraina, så gör de det inte av kärlek till fred, som de så hycklande påstår (deras ståndpunkt om Palestina är det bästa beviset på detta hyckleri). Istället gör de det därför att de har gått från att ha betraktat Ryssland som en rivaliserande imperialistmakt – ett förhållningssätt som Washington alltmer har utgått från sedan 1990-talet, trots Sovjetunionens sammanbrott och att Ryssland har återvänt till det globala kapitalistiska systemets fälla – till att se Putin som sin nyfascistiska kollega, och se fram mot att samarbeta med honom för att stärka den yttersta högern i Europa och världen, och dessutom dra nytta av Rysslands stora marknad och enorma naturtillgångar. De betraktar Europas liberala regeringar som en ideologisk motståndare men ser Ryssland som en ideologisk allierad som inte kan tävla med dem ekonomiskt.

Å andra sidan är Kina i Trumps och hans hantlangares ögon den värsta politiska motståndaren och ekonomiska och teknologiska konkurrenten. Joe Biden förde samma politik avseende fientligheten mot Kina och upprättade en kontinuitet mellan Trumps första och andra presidentperioder. Medan Trumps gäng kanske hoppas kunna skilja Moskva och Beijing åt, på samma sätt som Kina bröt med Sovjetunionen på 1970-talet och allierade sig med USA, så kommer inte Putin att ta risken att slå in på denna väg så länge han inte är säker på att de amerikanska nyfascisterna kommer att bli varaktiga som landets ledare.

Den stora frågan nu är om Europas liberala axel är beredd att slå in på en väg för att frigöra sig från USA:s förmyndarskap, något som kräver att de upphör med sin anpassning till Washington vad gäller fientligheten mot Kina och förstärker samarbetet med detta land. Det kräver också att länderna i Europa är beredda att arbeta inom den internationella lagstiftningens ramar och bidra till en förstärkning av FN:s och andra internationella institutioners roll, två saker som Beijing hela tiden har krävt.

I detta avseende innebär givetvis Europas ekonomiska intressen speciellt den största europeiska ekonomins intressen – den tyska ekonomin, som har omfattande förbindelser med Kina. Ironin är att Kina nu förenar sina krafter med européerna för att försvara den globala handelsfriheten mot Trumps och hans hantlangares förhållningssätt till handeln, och för att försvara miljöpolitiken mot deras avvisande av den, ett avvisande som beledsagas av ett miljöförnekande som kännetecknar olika sorters nyfascister. De skarpa ställningstaganden som den tillträdande tyske premiärministern Friedrich Merz har uttryckt under sin kritik av Washington, och i kraven på europeiskt oberoende från USA, kan, om de leder till ett verkligt försök att följa denna väg, kanske återspeglas i EU:s inställning till Kina, i synnerhet som Frankrikes ståndpunkt lutar i samma riktning.

Alla dessa tvistefrågor bekräftar att det atlantiska liberala systemet är dött och att världen på ett stormigt sätt har börjat blanda om korten. Kongressvalen i USA nästa år kommer att få en viktig roll för att driva denna process framåt eller tygla den, beroende på om de leder till att nyfascisternas makt över USA:s institutioner stärks eller försvagas. Samtidigt har den amerikanska nyfascistiska rörelse börjat efterlikna sin motsvarighet i diverse länder genom att gradvis undergräva den parlamentariska demokratin och lägga vantarna på USA:s statliga institutioner i ett försök att föreviga sin kontroll över dem.